

Kirjallinen asiantuntijalausunto eduskunnan valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaostolle hallituksen esityksestä varhaiskasvatuksen opettajien lisäaloituspaikkoihin

Asia: HE 154/2022 vp

Talousarviota täydentävässä hallituksen esityksessä varhaiskasvatuksen opettajien lisäaloituspaikkoihin osoitetaan 6,3 milj. euron rahoitus, jolla opettajien aloituspaikkoja lisätään 300:lla.

Helsingin sanomien uutisen (13.11.2022) mukaan Helsingin yliopisto ei olisi määrärahojen puuttumisen vuoksi saamassa rahoitusta varhaiskasvatuksen opettajien lisäpaikkoihin eikä muuntokoulutukseen.

Pitääkö tämä tieto paikkansa, ja onko pääkaupunkiseudun varhaiskasvatuksen henkilöstökriisiä tarkoitus helpottaa lisäämällä koulutustarjontaa? Miten pk-seudun koulutustarjonta vastaa alueen asukasmäärään?

Pyydettyyn asiantuntijalausuntoon esitetään seuraavaa:

Talousarviota täydentävässä hallituksen esityksessä varhaiskasvatuksen opettajien lisäaloituspaikkoihin osoitetaan 6,3 milj. euron rahoitus, jolla varhaiskasvatuksen opettajien aloituspaikkoja lisätään 300:lla. Korkeakoulut päättävät itse aloituspaikoista ja sisäänottomäärästään. Päätökset esitetyn 6,3 mil. euron rahoituksen ja aloituspaikkojen jaosta varhaiskasvatuksen opettajan koulutusta tarjoavien yliopistojen (7) kesken tehdään opetus- ja kulttuuriministeriössä vuoden 2023 puolella. Myös Helsingin yliopisto voi esittää tässä yhteydessä lisäaloituspaikkojen avaamista varhaiskasvatuksen opettajankoulutukseen.

Varhaiskasvatuslain (540/2018 37 § ja 74 §) mukaan vuonna 2030 päiväkodissa kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Jotta tämä tavoite saavutetaan, arvioitiin ko. hallituksen esityksessä varhaiskasvatuslaiksi, että varhaiskasvatuksen opettajankoulutuksen aloituspaikkamäärän tulisi olla vuosittain noin tuhat vuoteen 2027 asti.

Varhaiskasvatuksen opettajien työvoimapula koskee koko maata. OKM on pyrkinyt helpottamaan varhaiskasvatuksen henkilöstövajetta lisäämällä koulutustarjontaa valtakunnallisesti, mukaan lukien pääkaupunkiseutu, seuraavasti:

- Sopimuskaudella 2021-2024 yliopistojen varhaiskasvatuksen vuosittaisena tutkintotavoitteena on 855 tutkintoa. Helsingin yliopiston varhaiskasvatuksen opettajankoulutuksen osuus tulossopimusten 2021-2024 koulutustavoitteista (855) on 170 ja varhaiserityiskasvatuksen

opettajankoulutuksen koulutustavoitteista 45. Muiden kuuden yliopiston vastaavat luvut ovat yhteensä 675 ja 161.

- Yliopistoille on myös suunnattu erityisrahoitusta, jotta he pystyvät nostamaan sopimuskaudella aloituspaikkamääriä tarvittavalle tasolle.
- Lisäaloituspaikat ovat jakautuneet seitsemän yliopiston kesken seuraavasti:
 - lisäaloituspaikat (1000 paikkaa) 2018-2021: Helsingin yliopisto 160 paikkaa, muut kuusi yliopistoa yhteensä 840 paikkaa
 - lisäaloituspaikat (1000+, 460 paikkaa) 2021: Helsingin yliopisto 115 paikkaa, muut kuusi yliopistoa yhteensä 345 paikkaa.

Varhaiskasvatuksen aloituspaikat yliopistoissa ovat lähes kaksinkertaistuneet vuodesta 2016 vuoteen 2022 mennessä. Nyt esitetyllä 6,3 milj. euron rahoituksella pyritään ylläpitämään aloituspaikat tarvittavalla 1000 aloituspaikan tasolla seuraavanakin vuonna.

Varhaiskasvatuksen opettajien aloituspaikkamäärät 2016-2022							
Yliopisto	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Helsingin yliopisto	135	160	204	204	204	278	324
Itä-Suomen yliopisto	73	88	108	130	138	162	111
Jyväskylän yliopisto	80	88	120	113	144	156	149
Oulun yliopisto	95	95	122	124	120	160	120
Tampereen yliopisto	80	80	140	140	150	170	157
Turun yliopisto	60	80	120	120	134	158	158
Åbo Akademi	46	89	62	98	80	136	107
Kaikki yhteensä	569	680	876	929	970	1220	1126

Koska opiskelija itse valitsee koulutusalan, yliopistonsa sekä työpaikkansa valmistumisen jälkeen, on varhaiskasvatuksen opettajapulan ratkaisemiseksi hyvä kiinnittää huomiota myös työelämän veto- ja pitovoimaan.

johtaja Jonna Korhonen
opetusneuvos Aija Töytäri